

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 1997-1998

30 april 1998

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR CULTUUR EN SPORT

Interpellatie van de heer Felix Strackx tot de heer Luc Martens, Vlaams minister van Cultuur, Gezin en Welzijn, over de keuze van de rockgroep dEUS als Cultureel Ambassadeur van Vlaanderen en de verenigbaarheid hiervan met het drugsbeleid van de Vlaamse regering
Met redenen omklede motie

Interpellatie van de heer Michiel Vandenbussche tot de heer Luc Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden, Wetenschap en Technologie, en tot de heer Luc Martens, Vlaams minister van Cultuur, Gezin en Welzijn, over de talen waarin de voorstellingsbrochure voor de Culturele Ambassadeurs van Vlaanderen 1998 werd opgesteld
Met redenen omklede motie

Interpellatie van mevrouw Nelly Maes tot de heer Luc Martens, Vlaams minister van Cultuur, Gezin en Welzijn, over de moeilijkheden bij de VZW Brussel 2000 met betrekking tot het programma Europese Cultuurstad

Interpellatie van mevrouw Riet Van Cleuvenbergen tot de heer Luc Martens, Vlaams minister van Cultuur, Gezin en Welzijn, over de spreiding van de cultuursubsidies in het algemeen en specifiek voor beeldende kunst

Commissie voor Cultuur en Sport

Donderdag 30 april 1998

VOORZITTER : De heer Louis Brill

– *De interpellatie wordt gehouden om 15.05 uur.*

Interpellatie van de heer Felix Strackx tot de heer Luc Martens, Vlaams minister van Cultuur, Gezin en Welzijn, over de keuze van de rockgroep dEUS als Cultureel Ambassadeur van Vlaanderen en de verenigbaarheid hiervan met het drugsbeleid van de Vlaamse regering

De voorzitter : Aan de orde is de interpellatie van de heer Strackx tot de heer Martens, Vlaams minister van Cultuur, Gezin en Welzijn, over de keuze van de rockgroep dEUS als Cultureel Ambassadeur van Vlaanderen en de verenigbaarheid hiervan met het drugsbeleid van de Vlaamse regering.

De heer Strackx heeft het woord.

De heer Felix Strackx : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, uit de onlangs bekendgemaakte resultaten van een onderzoek door de dienst Maatschappelijke Gezondheidszorg van de RUG blijkt een verontrustende toename van het druggebruik bij de Vlaamse minderjarigen. Ik zal de cijfers hier niet herhalen, want ik neem aan dat de minister ze wel kent. Niet alleen neemt het aantal druggebruikers toe, maar ze beginnen ook op steeds jongere leeftijd.

Drugsbestrijding bij jongeren is en blijft een zware opgave. In de commissie voor Welzijn hebben we reeds dikwijls met minister Demeester over dit onderwerp gediscussieerd en naar mogelijke oplossingen gezocht. Alhoewel we vaak van mening verschillen over de aanpak, moet ik wel toegeven dat de minister van Gezondheidsbeleid grosso modo een gezonde visie op het drugsprobleem bij onze jeugd laat blijken. In dat verband wens ik even te citeren uit een interview met minister Demeester dat vandaag in de Gazet van Antwerpen werd gepubliceerd : 'Normenstelsels en de volgehouden

afkeuring van het overtreden van normen zijn de basis van elk geslaagd moreel opvoedingsproces. Ik pleit er met andere woorden niet voor om de zonde af te schaffen, wel om de norm te herstellen.' Dit citaat geeft de houding van de minister tegenover het druggebruik bijzonder goed weer.

In de commissie voor Welzijn zijn we het er in ieder geval over eens dat jongerenidolen een bijzonder grote impact hebben op de jeugd. Die voorbeeldfunctie gaat soms heel ver, tot in het extreme toe. Ik verwijs bijvoorbeeld naar de zelfmoord van Kurt Cobain. Zijn voorbeeld – als ik het zo mag noemen – werd toen door vele jongeren gevolgd. Dit geldt net zo goed voor het druggebruik. In onze voorstellen om dat probleem aan te pakken, verschillen we van mening met minister Demeester. Wat mij betreft, mogen rockgroepen gerust op druggebruik worden getest voor ze het podium betreden. Als ze die test weigeren, moeten ze maar thuis blijven. We hoeven onze jeugd geen voorbeelden voor te schotelen van junkies die aan tien vingers blijkbaar nog niet genoeg hebben om hun basgitaar te bespelen. De minister van Gezondheidsbeleid ziet het enigszins anders. Zij probeert het bijvoorbeeld met Opkikker, een jaarlijks drugsvrij rockfestival, waarvoor ze tien miljoen frank uittrekt.

Ik vind het bijzonder pijnlijk dat de minister van Cultuur uit de vele kanshebbers voor het Culturele Ambassadeurschap van Vlaanderen uitgerekend een rockgroep kiest die reeds in opspraak is gekomen in verband met drugs. Ik weet wel dat de leden van dEUS daarvoor nooit zijn veroordeeld, maar verwijs toch naar een artikel in Het Nieuwsblad van 15 januari 1996. Ik citeer : 'Tom Barman stond bij de politie bekend als druggebruiker, maar werd nog nooit veroordeeld'. Ik vind dit een bijzonder pijnlijke zaak. Dergelijke benoemingen werken uitermate contraproductief tegenover het drugsbeleid van een andere minister. Dit is typisch voor de dubbele moraal die de Vlaamse regering in

Strackx

haar beleid bijna constant tentoonspreidt. De ene minister stopt belastinggeld in een maatregel die de andere minister tegenwerkt. Het uiteindelijke resultaat is dan nul.

Aan deze zaak is ook een ander aspect verbonden. Gezien het erbarmelijke imago van België, dat er door de gebeurtenissen van de laatste dagen alles behalve op vooruit is gegaan, is het van het grootste belang dat we toch op zijn minst het imago van Vlaanderen kunnen veiligstellen. De culturele ambassadeurs zijn als het ware ons internationaal uithangbord. Daarom is het absoluut noodzakelijk dat we onbesproken mensen uitkiezen, zeker als ze een signaal willen geven aan de jeugd. Om in Leuven taxichauffeur te kunnen worden, worden kandidaten onderworpen aan een moraliteitsonderzoek. Om cultureel ambassadeur van Vlaanderen te worden is dat blijkbaar allemaal overbodig.

Een bijkomende bezwarende factor is dat de leden van dEUS het blijkbaar nodig vinden hun cultureel ambassadeurschap in de media te ridiculiseren. Op die manier maken ze zowel dat ambassadeurschap als de minister van Cultuur belachelijk. Ik vraag me af wat de belastingbetaler van deze gesubsidieerde vorm van nestbevuiling vindt. Het lijkt me dan ook de hoogste tijd dat de criteria voor het cultureel ambassadeurschap van Vlaanderen worden verstrengd. De Vlaamse culturele ambassadeurs moeten onbesproken figuren zijn die als voorbeeld moeten kunnen dienen voor ons volk en de rest van de wereld. Bovendien dienen ze hun cultureel ambassadeurschap op een waardige manier te vervullen.

Graag had ik van de minister vernomen op basis van welke criteria hij voor de rockgroep dEUS heeft gekozen. Kan de status van cultureel ambassadeur achteraf nog worden ingetrokken? Kan men die titel verliezen indien deze niet waardig wordt uitgeoefend? Is de minister op de hoogte van de houding van zijn culturele ambassadeurs inzake druggebruik? Onderschrijft hij wel het drugbeleid van zijn collega van welzijn?

De voorzitter : De heer Stassen heeft het woord.

De heer Jos Stassen : Mijnheer de minister, u mag wat ik zeg niet interpreteren als een ondersteuning van het beleid rond cultuur in het algemeen en de culturele ambassadeurs in het bijzonder. We hebben daar enkele bedenkingen bij, maar daar zal ik nu niet op ingaan. Het is wel uw verdienste dat u een en ander hebt bijgestuurd en geobjectiveerd en

dat u de subjectiviteit voor een groot deel uit de keuze hebt gelicht.

Deze interpellatie gaat dus over het feit dat aan de rockgroep dEUS de titel van cultureel ambassadeur van Vlaanderen werd toegekend. Ik weet dat u graag met Latijnse spreekwoorden goochelt, maar ik zal me maar houden aan de Nederlandse versie van één daarvan : over kleur en smaak mag of kan niet worden getwist. Wel zal iedereen het erover eens zijn dat wat dEUS doet, van een uitzonderlijk hoog niveau is, dat internationaal wordt gewaardeerd. Vele landen zijn jaloers op Vlaanderen omdat wij erin slagen een dergelijke groep op de wereldpodia te brengen.

Wat mij echter het meest irriteert, is dat men hier vertrekt van een totaal verkeerde voorstelling van de zaken. Ik weet dat er in bepaalde kranten heel sterk is ingespeeld op het feit dat een Antwerps politiekorps nogal hard is opgetreden tegen de leden van de rockgroep dEUS. Zij hadden het over een zootje ongeregeld dat haast stoned door het leven ging en nog nauwelijks op de been kon blijven. Die indruk werd toen gewekt. Er werd een onderzoek over gevoerd, maar die mensen werden niet veroordeeld. Met andere woorden, de indruk die toen werd gewekt klopt eenvoudigweg niet. Ik weet trouwens dat de leden van dEUS daar bijzonder bitter over zijn. Ze hebben dan ook het land verlaten : misschien wel met het geld dat de titel hen heeft opgeleverd zijn ze naar het Spaanse Ronda vertrokken, hebben daar samen met hun agentschap een hotel gehuurd en voeren daar nieuwe muzikale experimenten uit, samen met andere groepen. Daar worden alleen nog bepaalde persluis binnenlaten. Het verhaal is immers nooit herroepen, wat hen zeer bitter stemt.

Ook vandaag is er sprake van een bepaalde teneur : men tracht hier de indruk te wekken dat de groepsleden steeds stoned zijn en een slecht voorbeeld vormen voor de jeugd. Ik wil hier geen discussie beginnen over de legalisering van drugs – dat is immers niet aan de orde -, maar hier wordt iets naar voren geschoven dat helemaal niet klopt. Misschien steken die mensen regelmatig een joint op, dat is mijn zaak niet. Er was in elk geval geen veroordeling, en ik zie dus niet in wat dit terzake doet.

Verder leid ik af dat de interpellant pleit voor een ontzettend grote controle, waarbij iedereen een bloed- of urinestaal moet afleveren alvorens hij ergens wordt toegelaten. Ik zou, tussen haakjes, niet de kost willen geven aan de mensen die zich ophouden in de kringen die hij frequenteert, of hun

Stassen

bier willen betalen. Ik denk dan aan de cantussen die ik in mijn jonge tijd heb zien plaatsvinden en wat die aan zwalpende mensen veroorzaakten. Ik wil daar geen oordeel over uitspreken, ik wil alleen zeggen dat wat daar gebeurt minstens even beoordeel- of veroordeelbaar is als wat er misschien zou kunnen gebeuren bij bepaalde rockconcerten.

Ik verzet me dus ten stelligste tegen de teneur van deze interpellatie. Wat de mensen van dEUS in hun vrije tijd doen, kan me eigenlijk weinig schelen : ze maken schitterende muziek. Wat hier ter zake doet is het feit dat ze nooit veroordeeld zijn geweest voor welk druggebruik dan ook. Wat de heer Strackx hier vertelt is een totaal onverdiende blaam voor hen.

De voorzitter : Mevrouw Maes heeft het woord.

Mevrouw Nelly Maes : Mijnheer de voorzitter, ik stel voor dat, als bepaalde leden een onderwerp van volksgezondheid willen aansnijden, ze dat in de commissie voor Welzijn, Gezondheid en Gezin doen. Het Bureau zou daarover moeten waken.

De voorzitter : De heer Vandebussche heeft het woord.

De heer Michiel Vandebussche : Mijnheer de voorzitter, ik wil al evenmin veel woorden vuilmaken aan deze interpellatie. Ik stel alleen vast dat hier een merkwaardige redenering naar voren wordt gebracht. Volgens de pers hadden de mensen waarvan sprake bepaalde dingen gedaan. Deze mensen werden echter niet veroordeeld. Volgens de interpellant moeten die dingen echter wel in aanmerking worden genomen.

Anderzijds kent men heel wat racisten, die als dusdanig bekend staan, die hun racisme ook aan het papier toevertrouwen en daar nog nooit voor zijn veroordeeld. Dat betekent niet dat ze geen racisten zijn. Men moet zich echter afvragen wat het ergste is van de beide gevallen.

De voorzitter : Minister Martens heeft het woord.

Minister Luc Martens : Mijnheer de voorzitter, collega's, we zullen nog wel eens een lang debat kunnen voeren over de zin en onzin van het cultureel ambassadeurschap, maar dat is een andere vraag. We hanteren inderdaad dit instrumentarium en hebben ernstige inspanningen gedaan om het te objectiveren. Een element van die objectivering is het feit dat we, sinds we de jury hebben opgericht

in 1995, ons steeds volkomen aansluiten bij het advies van de jury. Met andere woorden, het is niet de minister van Cultuur of de minister-president die een keuze maakt, maar de jury. De jury brengt een advies uit, dat door ons wordt besproken. Soms komen we in de verleiding om toe te voegen of te schrappen. We doen dat echter niet : we steunen de jurybeslissing. Deze jury bestaat uit mensen die Vlaanderen cultureel gezien met niveau weten te vertegenwoordigen en op dat gebied een groot gezag hebben.

Een van de adviezen ging inderdaad over dEUS. Ik moet eerlijk zeggen dat ik de persberichten over deze groep niet had gelezen. Naderhand, naar aanleiding van uw recente vraag, heb ik vernomen dat dit bericht in een bepaalde pers werd herroepen en dat het verhaal kant noch wal raakt. Het zou natuurlijk een bijzonder gevaarlijke weg zijn, mocht een minister politiek bedrijven op basis van krantenberichten.

De enige weg die ik kan bewandelen bestaat erin dat ik de dingen zo objectief mogelijk benader. Met andere woorden : de politie en het gerecht moeten de zaken onderzoeken en tot een besluit komen, ik moet daar op een correcte wijze mee omgaan. In dit geval heeft men geen beschuldiging kunnen handhaven, en de groepsleden zijn buiten vervolging gesteld. In dat licht bestaat er geen reden om hen met enig argwaan te bekijken of hen verdacht te maken.

Mijnheer Strackx, het pijnlijke van uw interpellatie is dat u daardoor het beeld blijft voeden dat pop en rock samengaan met seks, geweld en drugs. Deze associatie is onrechtvaardig. Er zijn tienduizenden jongeren die dit soort muziek waarderen en trouwens ook kunnen zien dat ze wordt gemaakt met een grote professionaliteit. Wij moeten de muzikanten op deze professionaliteit beoordelen. De jury heeft daar expliciete criteria voor, die te maken hebben met de artistieke waarde van het project, de uitstraling en de mobiliseringskracht ervan, en de draagkracht die men zelf ten aanzien van het project kan vertonen. Er is dus geen sprake van een clubje van een zevental mensen, die licht over de selectie heen gaan en zich afvragen wie ze nu eens kunnen bedienen : deze beraadslaging gebeurt zeer objectief, op basis van een vergelijking. In alle dossiers die worden onderzocht doet men dat op de meest ernstige wijze.

Wat het beeld van België en Vlaanderen in het buitenland betreft, zijn er de voorbije dagen inderdaad een aantal pijnlijke dingen gebeurd. Maar, mijnheer Strackx, er zijn nog andere redenen voor

Martens

het negatief beeld dat men van ons heeft. We zouden bijvoorbeeld ook nog eens een debat kunnen voeren over het beeld dat uw fractie van Vlaanderen en België geeft in de wereld. Het ware interessant om er terzake eens de internationale pers op na te slaan. Misschien kan men ook eens over interpellieren over deze vorm van nestbevuiling.

In Rome bestond er zoiets als een moraliteitsonderzoek, en er was een censor. Wie kandidaat was voor de verkiezingen werd onderzocht op zijn moreel besef. Dat zou misschien nuttig zijn. Vermoedelijk zouden op die wijze bepaalde fracties zo niet geheel dan toch in belangrijke mate worden weggewerkt. Misschien zou blijken dat bepaalde vormen van geweld, agressie en misprijzen al evenmin stroken met de moraliteit. Ik ben echter geen voorstander van censuur. We moeten de mensen waarvan sprake is beoordelen op basis van hun artistieke kwaliteiten, en die zijn duidelijk zeer groot.

Ik ben het volledig eens met het drugsbeleid van mijn collega. Zelf ben ik principieel een zeer groot tegenstander van om het even welke vorm van verslaving zij het aan drank, drugs of roken. Het is immers een kenmerk van de mens dat hij een vrij wezen is, die keuzen kan maken. De mens kan reflecteren, wat betekent dat hij vooruit en achteruit kan kijken, dat hij zich kan situeren in ruimte en tijd en van daaruit zijn verantwoordelijkheid kan beleven. Elke vorm van verslaving remt deze vrijheid af.

De voorzitter : De heer Strackx heeft het woord.

De heer Felix Strackx : Mijnheer de minister, het gaat mij niet om wat bepaalde mensen doen in hun privé-leven, het gaat om wat men propageert tegenover de buitenwereld.

De leden van dEUS komen ervoor uit dat ze minstens softdrugs gebruiken. In het verleden hebben ze de Cannabisbond gesteund, die openlijk pleit voor het legaliseren van bepaalde drugs. Het cultureel ambassadeurschap is een publieke functie, die wordt gefinancierd met het geld van de belastingbetaler.

Mevrouw Nelly Maes : Zelfs u wordt betaald met het geld van de belastingbetaler !

De heer Emiel Verrijken : U ook !

De heer Felix Strackx : Mevrouw Maes, als dusdanig is het wel ons aller verantwoordelijkheid om het daarover te hebben.

Minister Luc Martens : U moet eens beginnen met het beleven van uw eigen verantwoordelijkheid als politieke groep. Dat zou al een grote stap voorwaarts zijn.

De heer Felix Strackx : Mijnheer de minister, zoals gewoonlijk verschuilt u zich achter de beslissing van een jury die door u werd aangesteld. Ik vind dat het tijd wordt dat u uw verantwoordelijkheid terzake opneemt. Ik betwist de artistieke kwaliteit van uw cultureel ambassadeurs niet, ik betwist wel de waarde van hun voorbeeldfunctie. Ik vind dat de criteria strenger moeten worden. Ik zal in die zin een motie indienen.

Met redenen omklede motie

De voorzitter : Door de heer Strackx werd tot besluit van deze interpellatie een met redenen omklede motie aangekondigd. Ze moet uiterlijk 24 uur na de sluiting van de vergadering zijn ingediend.

Het parlement zal zich daarover tijdens een volgende plenaire vergadering moeten uitspreken.

Het incident is gesloten.

Interpellatie van de heer Michiel Vandebussche tot de heer Luc Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden, Wetenschap en Technologie, en tot de heer Luc Martens, Vlaams minister van Cultuur, Gezin en Welzijn, over de talen waarin de voorstellingsbrochure voor de Culturele Ambassadeurs van Vlaanderen 1998 werd opgesteld

De voorzitter : Aan de orde is de interpellatie van de heer Vandebussche tot de heer Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden, Wetenschap en Technologie, en tot de heer Martens, Vlaams minister van Cultuur, Gezin en Welzijn, over de talen waarin de voorstellingsbrochure voor de Culturele Ambassadeurs van Vlaanderen 1998 werd opgesteld.

De heer Vandebussche heeft het woord.

De heer Michiel Vandenbussche : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, dames en heren, ik ben eigenlijk beschaamd dat ik deze interpellatie moet houden. De voorstelling van de Vlaamse culturele ambassadeurs vond plaats op 20 maart jongstleden in het Lunatheater, voor de hele Brusselse en Vlaamse culturele wereld. Er waren dus ook Franstaligen aanwezig. Brussel is de hoofdstad van Vlaanderen én volgens de wet een tweetalige stad. Brussel is Nederlands- en Franstalig.

De culturele ambassadeurs moeten onze cultuur over de hele wereld promoten. Ze werden enkel in het Nederlands en het Engels voorgesteld. De tweede taal van Brussel werd totaal genegeerd. Diverse aanwezige Nederlands- en Franstaligen hebben zich enorm verwonderd over de houding van de Vlaamse regering. U was er zelf bij, mijnheer de minister. Sommige mensen waren ronduit verontwaardigd.

Wat is de echte motivatie voor deze taalkeuze ? Wellicht niet dat het Engels in grotere mate dan het Frans een wereldtaal is. Er zit meer achter : een anti-Franse reactie van de Vlaamse regering. Zoiets werkt totaal contraproductief, ook voor onszelf. Deze bekrompen houding staat lijnrecht tegenover onze fierheid en eigenheid als Vlaming.

Ik heb hierover vorig jaar al een schriftelijke vraag gesteld. Het antwoord was al even bekrompen als de taalkeuze : 'De brochure is net als de brochure voor 1996 opgesteld in het Engels omwille van het internationaal karakter van het project. De brochure wordt immers ruim verspreid aan buitenlandse doelgroepen, ambassades, regio's, festivals, media. Dit verhoogt zowel de weerklank van het project als de belangstelling voor de culturele ambassadeurs afzonderlijk. Er werden geen vragen genoteerd naar andere talen dan het Nederlands en het Engels.' Mijnheer de minister, u hebt toch zelf kunnen vaststellen dat er meer dan eens werd gevraagd om tenminste een drietalige tekst te publiceren ? Men zou als vierde taal ook nog het Duits kunnen kiezen. Dat zou pas een integere keuze zijn. Een laatste bedenking van dat antwoord van vorig jaar was : 'Dit zou de kostprijs immers met een derde verhogen.' Ik vind het zeer erg dat men geld aanvoert als reden. Als geld nu opnieuw een argument zou zijn, wil ik de exacte kostprijs van de huidige publicatie kennen en de meerkosten van een brochure in drie of vier talen. Ik zou zelf een viertalige brochure verkiezen. Dat zou pas een voorstelling op niveau zijn.

Bij die voorstelling waren mensen van Brussel 2000 aanwezig, waaronder ook Franstaligen. Ze hebben

ons vragen gesteld over het gebrek aan taalhoffelijkheid van de Vlaamse regering. De culturele ambassadeurs zouden in een belangrijk project als Brussel 2000 een waardevolle rol kunnen spelen.

We proberen als Nederlandstaligen onze positie in Brussel te verdedigen. De provocatieve weigering van de Vlaamse regering om Frans te gebruiken zal ons daarbij niet helpen. Die houding ligt me zwaar op de maag. Ik vind dit contraproductief, kleinziegig en bekrompen. Mijn excuses voor die woorden. Ik hoop dat u toegeeft dat het fout was om de tekst niet minstens in drie talen te publiceren. Als u dat niet doet, zal ik aan de leden van het Vlaams Parlement vragen om een duidelijk standpunt in te nemen tegenover de regering.

De voorzitter : De heer Verrijken heeft het woord.

De heer Emiel Verrijken : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, de functie van ambassadeur werd uitgevonden door de Venetianen. Een ambassadeur moest zich tot de toenmalige wereld richten. Die wereld is intussen veel groter geworden. De eerste diplomatieke taal was destijds het Italiaans. Die positie verloor het later aan het Frans.

Ik stel zonder de minste passie vast dat de heer Vandenbussche het probleem beperkt tot Belgische gevoeligheden. Ik kan aannemen dat de Waalse landgenoten binnen België graag in hun taal worden aangesproken. Maar als men ervan uitgaat dat de culturele ambassadeurs zich tot de wereld richten, kan het Frans geen grote rol spelen. Het Engels en zelfs het Spaans hebben het Frans op wereldvlak verdrongen. In een mededeling aan Walen of Brusselaars kan het nodig zijn Frans te gebruiken, maar dat geldt niet voor de voorstelling van Vlaamse ambassadeurs. Uiteraard wordt deze voorstelling in het Engels gedrukt, want daarmee bereikt men het grootste aantal mensen. Bovendien is dit duidelijk de meest praktische en goedkoopste oplossing.

Men benoemt geen Vlaamse culturele ambassadeur om onze cultuur in Wallonië te verspreiden. Daar bestaan andere middelen voor. Welke taal kan men derhalve beter gebruiken dan het Engels ? De hedendaagse jongeren spreken allemaal Engels. De Vlaamse jongeren zijn door de structuur van de Belgische staat de enigen in de Europese Unie die Frans als tweede taal leren. Voor het opstellen van handelscontracten of juridische documenten kennen de Vlamingen daardoor een grote achterstand op de Nederlanders en de Duitsers, en zelfs op de Fransen. Ik kan u verzekeren dat de jonge Fransen het Engels grondig ken-

Verrijken

nen. Ze hebben immers Engels geleerd terwijl onze kinderen Frans moesten leren. In dit geval komt een Belgische gevoeligheid boven. Brusselaars en Walen kunnen dan wel zeggen dat ze de brochure liever in het Frans dan in het Engels hadden gezien, maar een ambassadeur is toch per definitie een gezant. Er zijn andere kanalen om deze ontevredenheid te uiten. Een ambassadeur moet volgens mij de taal spreken van alle ambassadeurs van de wereld, namelijk het Engels.

De voorzitter : Minister Martens heeft het woord.

Minister Luc Martens : De argumenten die vroeger reeds in een schriftelijke vraag werden vermeld, zijn ook vandaag nog steeds geldig. Het referentiekader voor een ambassadeurschap is inderdaad niet België, maar de internationale gemeenschap. De talen die we hanteren in deze brochures zijn dus de talen die we hanteren in onze internationale contacten. Dit betekent dat we het Nederlands om principiële redenen hanteren waar mogelijk.

Als dit technisch gezien nogal moeilijk blijkt te zijn, dan kiezen we principieel voor de tweede taal van het land waarmee we communiceren en voor een gemeenschappelijke taal. Meestal is dat het Engels. Dat is een globaal gedragspatroon. In alle correspondentie en publicaties en in onze internationale contacten gebruiken we de eigen taal, de taal van het land waarmee we werken en de gemeenschappelijke taal. We doen hier precies hetzelfde als wat we in andere publicaties doen. Dit is een constante lijn.

Vaak heeft men in het buitenland over België het beeld van een eentalig Frans land. Zelfs in Nederland is men dikwijls verbaasd dat in België Nederlands wordt gesproken. Desgevallend bestaat er een soort van dialect, het Vlaams. Als we dat beeld niet willen versterken, dan moeten we duidelijk maken dat we het Nederlands als eerste taal vooropstellen. Daarna hanteren we het Engels zoals dat in de internationale gemeenschap het geval is.

De voorzitter : De heer Vandebussche heeft het woord.

De heer Michiel Vandebussche : Mijnheer de minister, uw antwoord ontgoochelt me ten zeerste. Het is toch aberrant het Engels te gebruiken in plaats van het Frans omdat België in het buitenland soms als Franstalig wordt beschouwd. Als we het Nederlands in Brussel willen verdedigen en het Nederlands op gelijke hoogte willen stellen met het

Frans omdat het een tweetalige stad is, dan kiest u voor het Engels bij een cultureel ambassadeurschap waarbij u per definitie naar de andere gemeenschappen gaat. Het gaat dan niet alleen over de Franstalige gemeenschap in België. Ik vind het dan ook vanzelfsprekend dat de brochure minimaal in drie talen wordt opgesteld.

Minister Luc Martens : Ik vind dit vanzelfsprekend voor federale publicaties, maar niet voor de Vlaamse.

De heer Michiel Vandebussche : Toch wel. Maar u hebt niet geantwoord op mijn vraag, namelijk wat de effectieve kostprijs daarvan zou zijn.

Minister Luc Martens : Ik zal de kostprijs opvragen en hem u bezorgen.

Met redenen omklede motie

De voorzitter : Door de heer Vandebussche werd tot besluit van deze interpellatie een met redenen omklede motie ingediend. Ze zal worden gedrukt en rondgedeeld.

Het parlement zal zich daarover tijdens een volgende plenaire vergadering moeten uitspreken.

Het incident is gesloten.

Interpellatie van mevrouw Nelly Maes tot de heer Luc Martens, Vlaams minister van Cultuur, Gezin en Welzijn, over de moeilijkheden bij de VZW Brussel 2000 met betrekking tot het programma Europese Cultuurstad

De voorzitter : Aan de orde is de interpellatie van mevrouw Maes tot de heer Martens, Vlaams minister van Cultuur, Gezin en Welzijn, over de moeilijkheden bij de VZW Brussel 2000 met betrekking tot het programma Europese Cultuurstad.

De voorzitter : Mevrouw Maes heeft het woord.

Mevrouw Nelly Maes : De uitstraling van de Nederlandse cultuur is ons zeer lief, zeker in Brussel. Derhalve hoeft u van ons geen kritiek te verwachten op uw medewerking aan het project Brussel 2000. Namens de Volksunie hebben diverse sprekers in andere oratoria onze mening terzake te kennen gegeven, evenals de sfeer waarin we Brussel 2000 wensten te zien. Dat had te maken met

Maes

een brede visie. Die ontkent de kunstzinnige invalshoek niet maar wil wel hele netwerk van sociaal-culturele verenigingen en gemeenschapscentra inschakelen om dit evenement dichterbij de mensen in Brussel te brengen. Dit zijn zowel Nederlandstaligen, Franstaligen als een grote menigte anderstaligen.

We wensten eveneens dat de infrastructuur een aandachtspunt zou worden. Bovendien wilden we tot elke prijs vermijden dat de slechte gewoonten van Brussel ook hier weer de bovenhand zouden halen. Het was namelijk niet de bedoeling dat de politieke instanties zich met dit initiatief zouden bemoeien en dat de Franstaligen ter gelegenheid van Brussel 2000 een beeld zouden creëren van een Franstalig Brussel. We hebben ons van meet af aan volmondig aangesloten bij de pleitbezorgers van de onafhankelijkheid van het project. Daarbij mogen en moeten budgettaire controles natuurlijk mogelijk zijn.

Naast de invalshoek kunst wilden we ook aandacht vragen voor de stadsvernieuwing. Brussel 2000 was een hoopgevend project en is dat eigenlijk nog altijd. Uit de polemieken van de laatste maanden wil ik niet afleiden dat er geen hoop meer zou zijn dat deze visie, die ook is verwoord door andere initiatiefnemers en waarover een algemene consensus bestond, niet zou worden gedragen en met succes worden bekroond. Maar onze bezorgdheid is groot. Het ontslag van de heer Focroulle heeft ons verast. We dachten immers dat alles goed ging. Toch scheen dat ontslag te wijzen op een dieper liggende malaise.

We hebben de polemieken daaromtrent in de kranten gevolgd, evenals de interpellaties over dit onderwerp in de Brusselse Hoofdstedelijke Raad. Dat heeft onze bezorgdheid niet weggenomen. Gelukkig blijkt nu dat de heer Palmer, de opvolger van de heer Focroulle, zich in dezelfde perspectieven wil inschakelen als zijn voorganger. De Franstalige banbliksems die de heer Focroulle over zich heen heeft gekregen van onder meer de schepen van cultuur van Brussel in de hoedanigheid van lid van de hoofdstedelijke Raad, zijn eigenlijk transponeerbaar op zijn opvolger. Men heeft ons ook gezegd dat in de begeleidingscommissie deze moeilijkheden nog niet van de baan zijn. Dat er onafhankelijk aan een programma mag worden gewerkt, vormt nog steeds een probleem. Vandaar dat we ook tegenover u onze ongerustheid willen uiten. Het project heeft ongeveer 1 miljard frank aan middelen verzameld van diverse overheden en

sponsors. Ook de Vlaamse Gemeenschap zal ongeveer 160 miljoen frank bijdragen. Dat is aanzienlijk.

Daarom wil ik u de volgende vragen stellen. Treedt u de analyse bij die de heer Focroulle heeft gemaakt van de werking van de bestuursorganen van de VZW Brussel 2000? Heeft de intendant voorwaarden geformuleerd om de autonome beslissingsmacht van het artistiek comité te garanderen? Bestaan er meningsverschillen tussen de verschillende participanten aan het project over het programma en zijn doelstellingen, of moeten we spreken van een vertrouwenscrisis bij de leiding van het comité? In dat laatste geval moet er worden ingegrepen. Er is niet zo veel tijd meer vóór het jaar 2000 om dit ingewikkeld en alomvattend project tot een goed einde te brengen. Men mag geen maanden verliezen met onvruchtbare discussies.

De voorzitter : De heer Verrijken heeft het woord.

De heer Emiel Verrijken : Mijnheer de minister, we volgen deze crisistoestand van nabij. Ik voel een zeker wantrouwen tegenover de intendant van de Muntshouwborg, die nu ontslag heeft genomen als voorzitter van het comité. Dat is niet enkel ingegeven door de programmering, maar ook door de wijze waarop hij de Muntshouwborg leidt. Bij de programmering moet erop worden toegezien dat de Nederlandstalige bijdrage groot genoeg is.

Brussel 2000 lijkt een uithangbord te zijn van Brussel als Europese hoofdstad. We verwachten dan ook inbrengen op het gebied van literatuur, toneel, enzovoort van andere taalgroepen uit de Europese cultuur. Tot hiertoe heb ik dat waakzaam gevolgd. Ik wilde de minister nog interpellieren over het feit dat de Vlamingen niet voldoende aan hun trekken komen. Bij deze zaak is er echter meer aan de hand. We zijn goede Europeanen, maar wat kunnen we op Europees vlak verwachten van de heer Palmer? Wat is zijn grootste verdienste? Hij heeft naar het schijnt op meesterlijke wijze de cultuuraspecten van Glasgow als culturele hoofdstad geleid. Dat was een van de meest succesvolle culturele hoofdsteden ooit. Glasgow is nochtans een verarmde en verouderde Europese industriestad.

Maar we leven in 1998 en de Vlaamse belangen in Brussel zijn kwetsbaar. Iemand moet waken over de kwaliteit van de Vlaamse inbreng en de aanwezigheid van de Nederlandse cultuur op zich. De vorige intendant is alleen gevoelig voor de Belgische context. Hij behoort tot een uitgesproken

Verrijken

politieke lijn en werd benoemd door een Waals minister van Cultuur, ten nadele van een andere kandidaat. Hij is een verdienstelijk organist, hoewel geen goed opera-intendant, maar heeft geen enkele gevoeligheid voor Vlaanderen. Ik neem aan dat hij ontslag heeft genomen omdat hij te veel politieke invloed moest ondergaan. Zijn handen waren gebonden. Voor een keer waren er geen financiële redenen. Hij heeft er wel vermeld, maar ze waren naar het schijnt van ondergeschikt belang.

Wat leren we daaruit ? De heer Palmer is uiteraard welkom, maar ook hij moet rekening houden met de gevoeligheden van het Belgisch bestel, die hij vermoedelijk niet eens kent. Hij komt recht uit Schotland. Mijnheer de minister, u hebt zelf gezegd dat veel mensen in Nederland denken dat in Vlaanderen Frans wordt gesproken. Niet zo lang geleden merkte een vooraanstaand Nederlander op dat alle problemen van België zouden zijn opgelost als we allemaal Frans spraken. (*Opmerkingen van mevrouw Nelly Maes*) Zelfs Nederland weet dus niet wat Vlaanderen eigenlijk is. We moeten er dan ook over waken dat de Europeanen die Brussel 2000 zullen meemaken, toch een beetje te weten komen over de Nederlandstalige cultuur in België.

Het is nog niet te laat. Dit ontslag en de benoeming van een neutrale Europeaan, die de heer Palmer zeker wil zijn, biedt de gelegenheid om de aandacht te vestigen op de Vlaamse aanwezigheid in dat gebeuren.

De voorzitter : De heer Vandebussche heeft het woord.

De heer Michiel Vandebussche : Mijnheer de voorzitter, ik wil me aansluiten bij de interpellatie van mevrouw Maes. Ze komt op een cruciaal moment. De moeilijkheden rond de organisatie van Brussel 2000 zijn de jongste dagen in een stroomversnelling terechtgekomen. We hebben gediscussieerd over het ontslag van de heer Focroulle, dat ik ten zeerste betreur. In de voorbereidende fase van Brussel 2000 heeft hij heel verdienstelijk werk geleverd. Ik heb de zaak van nabij gevolgd en weet dat er geen communautaire spanningen waren, tenzij in de marge van het gebeuren.

De discussie ging vooral over de vraag of men Brussel 2000 ziet als een elitair cultuurgebeuren, dan wel als een stadsproject waarin cultuur een vanzelfsprekende en heel belangrijke rol speelt. De

optie die de heer Focroulle en zijn ploeg in het voorbereidingsrapport namen, leidde in Brussel tot heel wat ongerustheid bij een breed cultureel veld. Ze kwam neer op een merkwaardige samenwerking tussen vertegenwoordigers van de meer elitaire kunstvormen en de meer wijk- en stadsgerichte vormen.

Aan de basis van het conflict lagen vragen aan de heer Focroulle over het voorbereidingsrapport en de wijze waarop de verantwoordelijke politieke instanties in de VZW het al dan niet ondersteunden. Er was ongetwijfeld ook een belangrijke menselijke factor. Een ploeg die zo een project moet leiden, moet homogeen zijn. Het is niet eenvoudig om zo een ploeg samen te stellen. Er ontstonden ernstige spanningen, die vandaag nog groter worden, ook na het ontslag van de heer Focroulle. De minister zal dat kunnen bevestigen. Die menselijke problemen zijn echter niet essentieel in het conflict. Maar men zal verantwoordelijkheden moeten opnemen om de samenhang van het directiecomité en degenen die vorm moeten geven aan het project, te verhogen. Indien dit niet gebeurt, dan kunnen we Brussel 2000 vergeten. Dat zou heel erg zijn voor zowel Brussel als voor alle Vlamingen in Brussel en daarbuiten.

De heer Palmer was niet de eigenlijke opvolger van de heer Focroulle. Hij volgde hem enkel op als voorzitter van het directiecomité. De verantwoordelijken van de VZW hebben hem unaniem aangeduid voor deze functie en er bestond een zeer grote consensus over zijn kwaliteiten. Hij is zowel intendant, inhoudelijk verantwoordelijke en verantwoordelijke van het directiecomité. Ik vraag me af of dit een goede zaak is, maar blijkbaar was het de enige manier om het ontslag van de heer Focroulle op te vangen.

Mijnheer de minister, ik weet dat het vandaag niet makkelijk is hierover vragen te beantwoorden, omdat de discussies volop aan de gang zijn en nog wel enkele dagen zullen duren. Het is toch belangrijk om het Vlaams Parlement uitsluitel te geven over een aantal cruciale zaken. Ik heb drie vragen.

Ten eerste : wat is de houding van de Vlaamse Gemeenschap tegenover het voorbereidingsrapport en de inhoudelijke stellingname die de heren Focroulle en Palmer delen ? De heer Focroulle werd onder meer in de Brusselse Hoofdstedelijke Raad aangevallen. Ik heb ook gevraagd of men ervan op de hoogte was dat de heer Palmer voor 100 percent achter de inhoudelijke doelstellingen van de heer Focroulle bleef staan. Alle verantwoordelijken worden immers geacht zich uit te

Vandenbussche

spreken over de doelstellingen, die van cruciaal belang zijn voor het slagen van het project.

Ten tweede : staat de Vlaamse Gemeenschap achter de intendant, die de doelstellingen belichaamt ? Zo ja, zal ze er dan ook achter blijven staan ? Sommige mensen die niet akkoord gaan met de inhoudelijke doelstellingen, zouden immers proberen om de intendant buiten te werken. Ten derde : op welke wijze zou u de tegenstellingen binnen het directiecomité oplossen ? Dit is een secundair, maar toch belangrijk element van de discussie, waarvoor snel een oplossing moet worden gezocht.

Mijnheer de minister, vanuit heel verschillende hoeken werden meer dan duizend projecten ingediend. De indieners verwachten uiteraard dat op een zeer korte termijn knopen zullen worden doorgehakt. Vele projecten zullen moeten sneuvelen, en enkel een goede ploeg kan de pijnlijke maar noodzakelijke keuzes maken. Zo een ploeg moet inhoudelijk sterk staan en goed worden geleid. Ik dring erop aan dat u een snelle en duidelijke oplossing zult zoeken voor de problemen op beide vlakken : het inhoudelijke en het management van de ploeg.

De voorzitter : Minister Martens heeft het woord.

Minister Luc Martens : Dit dossier is inderdaad in een stroomversnelling terechtgekomen. Dit zal zeer binnenkort, ten hoogste over tien dagen, tot ingrijpende beslissingen leiden. Op het inhoudelijk vlak zijn er geen problemen, want iedereen aanvaardt het rapport dat de heer Focroulle na de voorbereidende fase heeft opgesteld. Het is trouwens voor een belangrijk deel van de hand van de heer Minne. Iedereen is het eens over wat men inhoudelijk wil waarmaken met dit project. Er bestaan wel meningsverschillen over de manier van werken, en de leiding mist enige slagkracht.

Conflicten en meningsverschillen vormen een heel belangrijk probleem, want mensen laten niet in hun hart kijken. Het is nuttig om het verloop van het dossier er eens op na te slaan. De heer Focroulle was in feite niet geïnteresseerd in de functie van intendant. Ik heb hem dit bij herhaling horen verklaren. Hij zei dit zowel tijdens de voorbereidende fase als bij de overgang naar de definitieve fase. Een van zijn argumenten was dat hij onvoldoende tijd had. Hij heeft de leiding van de voorbereidende fase toch op zich genomen omdat er niemand anders werd gevonden.

De Vlaamse Gemeenschap heeft ook de mogelijke middelen vrijgemaakt om met een kleine stap te beginnen. Daardoor kon de heer Minne deelnemen aan de voorbereidingen. Het directiecomité heeft beslist om pas na een selectieprocedure met de definitieve fase van start te gaan. Uit meer dan honderd kandidaten heeft men er twintig overgehouden met wie men een vraaggesprek heeft gehouden. Dit heeft geleid tot een soort rangorde. Men was niet verplicht die te volgen, maar na een zeer lange en moeilijke discussie hebben de raad van bestuur en het directiecomité ervoor geopteerd om ze toch te respecteren.

Een gevolg daarvan was dat de heer De Greef aan Vlaamse zijde en de heer Bogen aan Franstalige zijde werden aangeduid als directeurs. Dit alles ging met veel spanningen gepaard, maar toch bestond er een consensus over deze beslissing. De heren Focroulle en Palmer en alle andere verantwoordelijken in de raad van bestuur stonden achter deze beslissing. Daarna heeft men echter een fout gemaakt. Uit respect voor de medewerkers uit de vorige fase die uit de boot waren gevallen, zoals de heer Minne, heeft men hen terug binnengehaald. Sinds dat ogenblik is men er niet meer in geslaagd om de ploeg goed te doen draaien. Er werd nooit een goed organigram uitgetekend, nooit een goede samenwerking bereikt, en er werden nooit goede afspraken over de taken gemaakt. De heren Focroulle en Palmer zijn er geen van beiden in geslaagd iedereen op één lijn te krijgen.

Het probleem is zo groot geworden dat de heer Palmer en zijn twee directeurs zich vorige week hebben moeten terugtrekken in opdracht van het directiecomité. Ze kregen de opdracht met elkaar te praten teneinde een gemeenschappelijke lijn te ontwikkelen. Daarin zijn ze niet geslaagd. Er werden twee opties voorgesteld, één van de heer Palmer en één van de heren De Greef en Bogen. Deze opties zijn niet verzoenbaar : de ene zijde zou opstappen indien de optie van de andere werd aanvaard.

Volgens mij is er geen sprake van echte politieke problemen. De heren Hasquin en Gosuin, die de Cocof vertegenwoordigen, spelen zeker geen constructieve rol, maar hun houding weegt ook niet door in dit dossier. De Brusselse burgemeester de Donnée heeft heel moedig verklaard dat hij ook zonder de Cocof zal doorgaan indien deze raad te moeilijk zou doen.

Ik heb in de voorbije dagen de tijd moeten uittrekken om de heer Weckx, die mij vertegenwoordigt in de raad van bestuur en in het directiecomité, en

Martens

de heren De Greef, Palmer, Picqué en de Donnéea te spreken. Op basis daarvan heb ik nu een advies overgemaakt aan de minister-president dat ik deze middag ook aan de heer de Donnéea heb meegegeeld.

Gisteren was er een vergadering waarin voorstellen werden geformuleerd, mede op grond van de in extremis door Mc Kinsey uitgevoerde doorlichting. Daarbij hebben we ons gebaseerd op de zes volgende feiten : de vaststelling dat niet kan worden samengewerkt ; de heer Palmer die aanblijft en de vrijheid krijgt om een nieuwe ploeg samen te stellen, weliswaar mits goedkeuring door de raad van bestuur ; het vertrek van de vijf protagonisten ; de versterking van het privé-gedeelte in het begeleidingscomité ; de herbekrachtiging van de programmatorensautonomie en de noodzakelijke begeleiding van de heer Palmer door Mc Kinsey. Dit laatste element is bijzonder belangrijk. De heer Palmer is een bijzonder charmante en interessante man die een internationale faam geniet, maar wie een dergelijk project leidt, moet ook sterke managementkwaliteiten hebben.

Mevrouw Maes heeft gelijk als ze zegt dat wij ons daar politiek niet mee moeten bemoeien. Het is wel onze taak de kansen te creëren opdat dit project zou kunnen doorgaan. Ik erger mij eraan als iemand, die daar een royale vergoeding voor krijgt, mij vertelt dat hij een probleem heeft omdat hij zijn ploeg niet kan leiden. Waarom wordt hij dan betaald ? Het lijkt mij nogal wies dat iemand die betaald wordt om een ploeg te leiden, dat ook met kracht doet.

Ik heb daar dus mijn conclusies uit getrokken en mijn advies overgemaakt aan de minister-president en aan de heer de Donnéea. Ik denk dat de heer Palmer een nuttige rol kan spelen op de plaatsen waarin hij goed in is, met name in de artistieke appreciatie en in de internationale contacten.

Ik denk dus dat tabula rasa moet worden gemaakt met de hele ploeg. Er moet door de raad van bestuur een nieuwe ploeg worden samengesteld met als leidraad de inhoud zoals die in het rapport wordt gedefinieerd. Die inhoud werd aanvaard en is volgens mij steengoed.

Ik benadruk dat ik hier mijn persoonlijke mening geef. De samenstelling van de ploeg is een taak van de raad van bestuur. Wij vormen daarin maar één schakel. Ook de stad Brussel, het Gewest, de Gemeenschappen en zelfs het federale niveau spe-

len daar een rol in. Ik kan evenwel niet genoeg herhalen dat een krachtig management het belangrijkste is, maar of de raad van bestuur deze stelling zal volgen, zal de toekomst uitwijzen. Voorgestelde oplossingen die alleen maar wat in de marge sleutelen, zullen enkel tot verder geld- en tijdverlies leiden en zullen de door sommigen gevoede intriges verder versterken.

Ik wil nu even concreet de drie vragen van mevrouw Maes beantwoorden.

De heer Focroulle geeft zijn lezing van de feiten. Die is echter niet helemaal juist, omdat niet alles wordt gezegd en omdat te veel naar het politieke niveau wordt doorgeschoven. Zeker wat de Vlaamse Gemeenschap betreft, is een en ander volgens mij niet juist. De kabinetten van de ministers uit de Vlaamse regering die daarbij worden betrokken, gedragen zich inhoudelijk zeer afstandelijk ten aanzien van dit project. Men kan ons dus niet verwijten daarin te willen interveniëren. Wij hebben wel het hele culturele veld uitgenodigd zich te engageren ten aanzien van het rapport en ten aanzien van het globale project.

Op uw tweede vraag of er voorwaarden werden geformuleerd, moet ik bevestigend antwoorden. Ze werden ook in aanzienlijke mate ingewilligd. De raad van bestuur van 30 maart jongstleden versterkte het gezag van de intendant ten aanzien van de artistiek directeur en versterkte de autonomie van het directiecomité, onder meer door de installatie van een begeleidingscomité.

Op uw derde vraag of er inzake programma en doelstellingen meningsverschillen bestaan tussen de participanten aan het project, kan ik antwoorden dat iedereen het eens is over de krachtlijnen. Iedereen ziet in dat het project een duurzame impact heeft en bruggen bouwt, en dat het project dan ook als dusdanig moet worden gerealiseerd.

Ik herhaal dat dit niet het resultaat is van een overleg binnen de regering. U zult begrijpen dat men terzake de regering niet kan samenroepen. Wel is dit gebaseerd op overleg dat ik zelf heb gevoerd. Meteen kent u de krachtlijnen van het advies dat ik zal overmaken aan de minister-president.

De voorzitter : Mevrouw Maes heeft het woord.

Mevrouw Nelly Maes : Mijnheer de minister, onze interpellatie komt precies op tijd. We hebben enige redenen tot bezorgdheid. We waren misschien zelfs nog minder bezorgd dan we hadden moeten zijn. Uit uw antwoord blijkt dat u zich toch wel grondig

Maes

hebt beziggehouden met deze zaak. U pleit voor krachtdadigheid en een sterk management. Dat betekent dat u er eigenlijk niet zo gerust in bent.

Wat op papier staat, is mooi. De dromen bestaan en men zal er wel eensgezind over zijn. Maar zelfs als u erin mocht slagen om niet alleen stuk voor stuk knappe mensen bij elkaar te brengen maar die ook als een ploeg te laten samenwerken, dan nog bestaat er geen garantie dat ze belanden waar u wilt. Dat doel is de eensgezinde uitvoering van een programma, dat u goedkeurt en ondersteunt voorzover dat uw taak is.

Dit alles roept nieuwe vragen op. U zult de minister-president een advies verstrekken. U verwacht dan ook dat hij daar iets mee doet, neem ik aan.

Minister Luc Martens : Ik zal maandag trachten aan Vlaamse zijde de raad van bestuur voor te bereiden, die normaal dinsdag moet samenkomen. Daar zal moeten blijken hoe met dit advies wordt omgegaan. Misschien zullen er nog andere adviezen komen. Er is eveneens sprake van een advies vanwege de administratie. Uit het contact dat ik nog deze middag met de heer de Donnée had, heb ik echter opgemaakt dat ook deze openstaat voor een grondige aanpak van het probleem.

Mevrouw Nelly Maes : Wij zullen het dossier volgen en hopen dat uw bemiddeling tot een goed resultaat zal leiden. Let wel, mijnheer de minister : als daar alleen mannen zullen gaan samen zitten, elk met hun groot ego, dan zult u niet tot resultaten komen.

Minister Luc Martens : Dat is natuurlijk een zeer persoonlijke lezing van onze samenleving. Ik ken ook vrouwen met sterke ego's.

Mevrouw Nelly Maes : Dat weet ik. Er kunnen mannen en vrouwen met sterke ego's aanwezig zijn. Maar het gevaar dat het exclusief zou gaan over vrouwen met sterke ego's is iets kleiner dan dat het alleen mannen met sterke ego's zullen zijn.

Minister Luc Martens : Is dat wetenschappelijk onderbouwd ?

Mevrouw Nelly Maes : Proefondervindelijk. Tussen sterke persoonlijkheden zijn er bruggenbouwers nodig, en bruggenbouwsters zijn soms beter dan bruggenbouwers.

De voorzitter : De heer Vandebussche heeft het woord.

De heer Michiel Vandebussche : Mevrouw Maes geeft hier een nieuw element aan. In de hele ploeg van mensen die de zaak moeten opvolgen, zetelt inderdaad geen enkele vrouw. Anderzijds bevat de VZW zelf vrouwen met heel sterke persoonlijkheden. Zo is er bijvoorbeeld de Brusselse schepen Lemesre.

Mevrouw Nelly Maes : Maar dat noem ik geen bruggenbouwer.

De heer Michiel Vandebussche : Dat klopt. Ik wil echter ook de inbreng vermelden die mevrouw Van Asbroeck op dat niveau heeft. Maar eigenlijk heeft mevrouw Maes gelijk. De minister zegt dat de ploeg zal worden vervangen.

Minister Luc Martens : Dat heb ik niet gezegd. Ik heb gezegd dat dit mijn advies is.

De heer Michiel Vandebussche : Maar uw advies zal zwaar kunnen wegen.

Minister Luc Martens : Dat weet ik nog zo niet. Ik ben te nederig – en na drie jaar nog meer – om te bepalen hoe zwaar mijn advies kan wegen.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Interpellatie van mevrouw Riet Van Cleuvenbergen tot de heer Luc Martens, Vlaams minister van Cultuur, Gezin en Welzijn, over de spreiding van de cultuursubsidies in het algemeen en specifiek voor beeldende kunst

De voorzitter : Aan de orde is de interpellatie van mevrouw Van Cleuvenbergen tot de heer Martens, Vlaams minister van Cultuur, Gezin en Welzijn, over de spreiding van de cultuursubsidies in het algemeen en specifiek voor beeldende kunst.

Mevrouw Van Cleuvenbergen heeft het woord.

Mevrouw Riet Van Cleuvenbergen : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, regelmatig verschijnen in de pers verdelingen van subsidies. Vaak maakt men de berekening per provincie. Ik zeg niet dat dit de beste wijze is om een beleid te evalueren, maar het lijkt me toch een belangrijk gegeven. Voor parlementsleden, zelfs voor leden van de

Van Cleuvenbergen

commissie voor Cultuur en Sport, is het niet eenvoudig om daar steeds een duidelijk zicht op te krijgen. Het gaat hier immers om louter administratieve gegevens, die we eigenlijk heel moeilijk kunnen bemachtigen. In mijn interpellatieverzoek heb ik trouwens heel bewust benadrukt dat we deze gegevens niet via de parlementaire vraagstelling kunnen krijgen.

Ik wil ingaan op een parlementaire vraag die ik in december wou stellen maar die door de diensten werd geweigerd. Men deelde me mee dat de reden tot weigering louter administratief was. Vervolgens stelde ik de vraag aan de administratie, die me dan weer vertelde dat er geen tijd op stond. De gegevens die ik in december vroeg, heb ik dus nog steeds niet. Waarmee ik niet wil zeggen dat dit aan de minister ligt of dat hij er rechtstreeks mee te maken heeft. Hoe dan ook is het blijkbaar ook voor de administratie moeilijk om de spreiding over de verschillende provincies van de subsidiëring van de cultuurvoorzieningen in toepassing van de verschillende decreten op te volgen.

Naar aanleiding van een krantenartikel over de subsidies voor beeldende kunst heb ik me even verdiept in een aantal documenten. Zo is er een document van juli 1997 van de administratie Planning en Statistiek over culturele verschuivingen in Vlaanderen. Ik dacht dat dit iets met cultuur te maken had, maar moest vaststellen dat het alleen ging over armoede en dergelijke. Wat men natuurlijk ook als cultuur kan beschouwen. Ik citeer uit de inleiding : 'We hebben harde cijfers nodig, behoefte aan statistische zakelijkheid. Weten is meten, luidt het in het Strategisch Plan Beter Besturen van de Vlaamse regering.' Ik denk dat we op het gebied van cultuur nog heel wat te meten hebben.

Uit Vlaamse Regionale Indicatoren voor 1996 blijkt dat in verband met creatief Vlaanderen de participatiecijfers centraal staan. De Vlaamse overheid wil immers alle bevolkingsgroepen de kans geven om in te gaan op het culturele aanbod. De overheid geeft zelf toe dat er voor de kunstensector nog heel wat hiaten bestaan. De participatiegegevens over bibliotheken zijn wel gekend. Over sport, volksontwikkeling, het verenigingsleven, culturele centra, jeugdwerk, letteren en kunsten bestaan evenmin veel gegevens.

Gegevens over cultuur bestuderen is nochtans boeiend. Het geeft zicht op de eigen, regionale cultuur. De overheid kan stimuli geven waar tekorten

bestaan, bijsturen waar een overaanbod is en experimenteren waar nodig. Dat kan op gemeentelijk, provinciaal, gewestelijk en Europees niveau gebeuren.

Ook op artistiek vlak blijkt Limburg ver van de subsidiepot van Brussel verwijderd. De administratie Cultuur heeft twee soorten werkbeurzen : de substantiële beurzen van meer dan 250.000 frank en de gewone beurzen van minder dan 250.000 frank. De substantiële werkbeurzen worden toegekend door de Vlaamse commissie voor Beeldende Kunst. Het voordeel van gewone werkbeurzen is dat ze door de geïnteresseerden zelf kunnen worden aangevraagd. Het is goed dat de twee naast elkaar bestaan.

In 1997 ging slechts 1,8 percent van de subsidiëring voor beeldende kunstenaars naar Limburg. Er werden drie beurzen toegekend aan Limburg en er werd geen enkele beurs zelf aangevraagd. Wallonië heeft een hoger bedrag gekregen dan Limburg en het buitenland bijna evenveel als Limburg.

Minister Luc Martens : Dat kunt u positief benaderen : Limburg wordt even goed behandeld als het buitenland.

Mevrouw Riet Van Cleuvenbergen : Dit moet toch vragen oproepen. De administratie zegt zelf dat er in 1997 meer geld ging naar die ene kunstenaar die tijdelijk in Wallonië verbleef dan naar de hele provincie Limburg.

Betrokkenen geven vaak een persoonlijk gekleurde uitleg. Ze dienen geen aanvraag in omdat ze niets verwachten. Ze vinden dat er weinig reclame wordt gemaakt voor de beurzen. Als er geen aanvragen binnenkomen, moet dat ook zijn redenen hebben. Men mag hoe dan ook niet naast dit magere resultaat kijken of zich verstoppen achter geplande studies.

Minister Luc Martens : Het is niet alleen een kwestie van aanvragen indienen, de commissie wil ook kwaliteit natuurlijk.

Mevrouw Riet Van Cleuvenbergen : Welke mogelijkheden zijn er nu om het totale cultuurbeleid te spreiden en de spreidingsresultaten permanent op te volgen ? Hoe kunt u de spreiding van subsidies bijsturen en opvolgen om de participatie aan cultuur te verhogen ? Hoe kan men de subsidieverdeling voor beeldende kunstenaars beter spreiden over de verschillende provincies ? Kan dit een opdracht zijn voor academies ? Misschien moeten

Van Cleuvenbergen

positieve voorbeelden meer worden beklemtoond. Welke voorstellen hebt u ?

De voorzitter : Mevrouw Lindekens heeft het woord.

Mevrouw Kathy Lindekens : Ik begrijp de bezorgdheid van mevrouw Van Cleuvenbergen zeer goed, maar ik heb een tegenovergestelde reflex. Ik vind dat een degelijk cultuurbeleid er pas kan komen als men alles beschouwt. Als men gaat opdelen per provincie, krijgt men versnippering. Daar is niemand bij gebaat.

De voorzitter : Minister Martens heeft het woord.

Minister Luc Martens : Ik wil me aansluiten bij wat mevrouw Lindekens zegt. De spreiding van het cultuurgebeuren is al een aantal keren aan de orde geweest. Hetzelfde geldt voor de podiumkunsten, het muziekgebeuren, de culturele centra, de beeldende kunst, de literatuur, enzovoort.

Cultuur laat zich niet vastzetten in de ruimte. We moeten aanvaarden dat cultuurmensen elkaar een beetje zoeken. Ze moeten een soort biotoop vinden waar ze elkaar kunnen treffen, waar ze kunnen debatteren en zich kunnen ontwikkelen. Ze hebben elkaar nodig als confrontatie om artistiek bezig te kunnen zijn. Dat betekent dat de perifere gebieden op dat vlak bijzonder kwetsbaar zijn. De heer Coens heeft daar ook reeds op gewezen.

Het zou een slecht beleid zijn als het budget voor cultuur proportioneel, op basis van het aantal inwoners van een provincie, wordt verdeeld. Dan gaan we volledig de verkeerde weg op. Enerzijds moet de participatie worden versterkt en anderzijds moet ruimte worden gecreëerd waarbinnen de creatieve expressie haar eigen taal kan ontwikkelen. Dit is het uitgangspunt van ons beleid.

Momenteel zijn we bezig met het in kaart brengen van de participatie. We hebben al wat meer zicht op onder meer de sociale geledingen. Daarbij worden ook een aantal vooroordelen doorbroken, zoals het gegeven dat alleen de hogere inkomensklassen of de hooggeschoolden zouden participeren. We proberen eveneens de spreiding in kaart te brengen. Ik betwijfel of dit voor alle aspecten mogelijk zal zijn. Als elk detail in kaart moet worden gebracht, dan vrees ik dat we tijdens deze zittingsperiode geen serieus gesprek meer zullen kunnen voeren.

Ik heb uit vorige debatten begrepen dat ik vanuit de commissie over een aantal maanden kon beschikken om dit af te werken. We zullen dan een debat houden over de resultaten. Daarbij kunnen we nagaan hoe we een aantal instrumenten kunnen hanteren die tot een betere spreiding kunnen bijdragen. We zullen daarbij echter botsen op de grenzen van onze mogelijkheden. Een kunstenaar wenst immers niet te worden gevat in een spreidingsbeleid. Er zal altijd een neiging bestaan om zich te concentreren in stedelijke gebieden. De scheppende kunstenaar gedijt het best in een stedelijke omgeving, want steden zijn focussen. We kunnen dus een aantal sociale randvoorwaarden definiëren die blijkbaar gunstig zijn om de culturele creativiteit te stimuleren.

Dat wil echter niet zeggen dat kunstenaars niet houden van het platteland of van de zee – hun werk is daarvan een uitdrukking -, maar de perifere gebieden blijven terzake zeer kwetsbaar. We moeten daar ten dele mee leren leven. Dat wil niet zeggen dat ik een regionalist of een provincialist ben, maar ik stel vast dat 2,5 percent van het budget van de letteren naar West-Vlaanderen gaat en 0 percent van de podiumkunsten naar Limburg. Blijkbaar bestaat er in Limburg geen gezelschap dat zich met voldoende overtuiging kan aanmelden om binnen deze commissie een positief advies te krijgen. Ik volg dit advies voor 99,8 percent. Dit wil niet zeggen dat er geen boeiend toneel wordt gespeeld. Er zijn groepen die vanuit andere plaatsen naar Limburg gaan, maar er zijn geen gezelschappen die met een hoge professionaliteit en met voldoende vernieuwing theater kunnen brengen.

Het gaat niet alleen over het commerciële theater, het gaat ook over het theater dat vernieuwing in zich draagt. Kwaliteit staat voorop. Men kan natuurlijk iets doen om die kwaliteit te stimuleren. De kunstacademies spelen daarin een belangrijke rol. Ze zijn perfect op de hoogte van de mogelijkheden. Ook de podia die worden aangeboden aan de beeldende kunstenaar zijn belangrijk. Ik heb het dan over het galerijwezen. Zijn er voldoende stedelijke musea waar de eigentijdse kunst een kans krijgt ? De galerijen zijn een heel belangrijke factor, ook al doen we daar niet zo veel voor. We steunen wel onze eigen kunstenaars op grote beurzen in het buitenland. Het netwerk van galerijen is heel belangrijk. Zij bieden een forum en ontmoetingsplaats aan de beeldende kunstenaar waardoor die kan worden gezien en gewaardeerd, en kritiek kan krijgen. Vanuit de kritiek kan hij zichzelf versterken in zijn taal en de inhoud waar hij voor staat.

Martens

Ik durf vandaag geen uitspraak doen over het beleid dat we morgen moeten uittekenen, omdat ik alle kaarten wil kunnen zien. Ik wil alle aspecten op een voldoende gestoffeerde manier kennen. Er is een probleem met de ongelijke spreiding. Uw analyse is op dat punt juist. We zijn daar bezorgd over, maar geografische spreiding mag niet zwaarder wegen dan de globale kwalitatieve ontwikkeling. Ik moet u het antwoord op uw interpellatie gedeeltelijk schuldig blijven omdat ik eerst alle gegevens over de spreiding nodig heb.

Ik sluit me aan bij uw kritiek op het gebrek aan onderbouw. Ik had gehoopt samen met de oprichting van de Raad voor Cultuur in Vlaanderen iets te kunnen realiseren naar analogie met het Nederlandse model. In Nederland zijn er drie planbureaus : een voor ruimtelijke ordening, een sociaal-economisch planbureau en een sociaal-cultureel planbureau. Meer dan vijftien jaar geleden werd in de Senaat al voorgesteld om zulke bureaus op te richten. Ik heb daar al veel tijd aan besteed en ben bij het begin van deze legislatuur naar Nederland gegaan om te praten met de mensen van die bureaus.

Ik geloofde erin, maar de regering heeft die optie niet gevolgd. Men wilde wel een centrale planningsdienst, waarin een cel zou zitten voor het cultuurbeleid, maar geen echt centrum voor cultuurbeleid naar het model van een sociaal-cultureel planbureau. Ik zag dat in combinatie met de gezins- en welzijnsraad, maar ik ben er niet in gelukt om iedereen van deze optie te overtuigen.

Het Centrum voor Bevolkings- en Gezinsstudien wordt omgevormd tot Gezins- en Welzijnsraad, en er komt een cel voor Cultuurbeleid. De minister van Ambtenarenzaken gaat daarmee akkoord, zodat we aanwervingen kunnen doen. Ik hoop dat we in het najaar vooruitgang kunnen boeken en dat we dan op een meer systematische manier en meer cijfermatig onderbouwd, geruggensteund door de studies die we nu maken, toekomstgericht zullen kunnen werken. Een en ander verloopt trager dan we zouden willen, maar we moeten roeien met de riemen die we hebben.

Dat is de stand van zaken. Ik kan u vandaag geen beleid aanbieden dat een bevredigend antwoord geeft op uw interpellatie.

De voorzitter : Mevrouw Van Cleuvenbergen heeft het woord.

Mevrouw Riet Van Cleuvenbergen : Mijnheer de minister, wat is de juiste timing van die studie ?

Minister Luc Martens : De administratie is daarmee bezig en er zijn een paar universiteiten bij betrokken, alsook het Fevecc en het Centrum voor Amateuristische Kunstbeoefening.

De amateurkunsten zijn soms van een professioneel niveau. Men mag amateurkunstenaars niet verwarren met liefhebbers. Ik heb enkele dagen geleden in Aalbeke bij Kortrijk een opvoering van de Carmina Burana bijgewoond. Dezelfde opera heb ik zien brengen door een Russisch koor. De opvoering in Aalbeke moest niet onderdoen inzake kwaliteit, ook al werd ze verzorgd door amateurgesellschaften.

Ik hoop dat we voor het reces naar het parlement kunnen komen met dit dossier, zo niet wordt dit het eerste dossier na het reces.

Mevrouw Riet Van Cleuvenbergen : Ik wil ook nog enkele inhoudelijke opmerkingen maken. Beeldende kunst is iets anders dan literatuur, die veel gemakkelijker te verspreiden is. Als er geen voorbeelden zijn die de mensen spontaan kunnen zien, dan worden ze ook weinig gestimuleerd. Beeldende kunst is visueel.

Minister Luc Martens : Het Provinciaal Museum voor Moderne Kunst in Oostende en het museum in Gent hebben bijvoorbeeld een heel dynamische werking. Daaromheen verzamelen zich mensen. Men begint nu pas in Hasselt. Er zijn wat problemen – wat niet abnormaal is -, maar we moeten er niet te zwaar aan tillen. Deze musea fungeren als kweekbodems. Er moet een horizon worden gecreëerd waarbinnen mensen kunnen gedijen.

Mevrouw Riet Van Cleuvenbergen : Volgende week wordt in Limburg 'Kunstproeven' geopend. Ik weet niet of dat project daaronder valt, maar ik zal het navragen. Het is een belangrijk initiatief van kunstenaars dat wordt uitgespreid over Nederlands en Belgisch Limburg.

Los daarvan heeft het feit dat dit bericht in een nieuwsarme periode in Het Belang van Limburg is verschenen, bij veel kunstenaars meer effect gehad dan de nieuwsbrieven die we nog zullen rondzenden. Het feit dat men er eens op terugkomt heeft tot gevolg dat de mensen het met meer aandacht zullen lezen en dat ze zullen beseffen dat het mogelijk is. We moeten ook zelf stappen zetten, daarmee ben ik het eens, maar de cijfers zijn te alarmerend om ze naast ons neer te leggen.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

[...]

– *De vergadering wordt gesloten om 17.45 uur.*
